

DOL A LA MUNTANYA

La veu traspassà les collades i ressegui, sinistra, les masies. Com l'ombra negra que camina sobre l'herbei quan un núvol errant enllora el sol, recorregué els rasos fins a trobar els pastors que quedaren espalmats i moixos de tristor i l'esguard se'ls tornà imprecís a semblança de les ovelles que murrien immòvils dins de la boixeda.

L'amo de Can Pubill és mort! Els que curullaven d'herba assolellada les cabanyes, no tingueren esma d'issar l'enforcada, i als segadors se'ls parà el braç sense acabar el rem. Més d'una llàgrima vergonyosa es barrejà amb les gotes de suor d'homes avars de plor, i les mestresses s'eixugaren els ulls amb el bec del davantal que té sentors de formatge.

L'esperit de germanor a la muntanya és fort i es remou amb la solidaritat de les aigües quietes del gorg. Una fulla l'estremeix i si s'hi despenya un greny de roca – un troç d'ella mateixa – xarbot amb defícis de tormenta.

Així ha estat. L'amo de Can Pubill, en Ramon de Can Pubill, Déu l'hagi perdonat, era part, per herència i tarannà, de la Muntanya de Ciuret. D'aquest país de meravella – que he cobejat tota la vida com una terra de promissió i que glateixo cada estiu – ell n'era substància viva. Hi nasqué i s'hi alletà amb un didatge de tradicions, costums, quefers i esplais d'un cap de casa de muntanya. Els tràfecs de la seva vida foren els dels personatges bíblics: ramats i pastors. Acompassà les fretures al pas parsimoniós de les anyades, eixamplà el patrimoni sense presses ni febres de guanyos aventurers. D'un cop d'ull endevinava el pes d'un xai i avaluava els turells d'una fageda. Tenia el tracte primmirat del qui sap que empenyora la paraula, la santa paraula que estalvia notari.

Tot això ho sabia la gent de Ciuret i la de més enllà. I per això la seva mort ha estat mirada com una de les esllavissades dels seus cims més albiradors. Una d'aquelles esllavissades que arrossequen soques deixant-les al descobert, amb un gran pa de terra i entortolligament d'arrels i que clapejen temps i més temps la muntanya abans no tornen a pellar pastura i arbreda.

Pobre Ramon! Déu li tenia reservada la mort lluny de la flonjor dels matalassos farcits de flocs de llana dels seus ramats. Misericordiosament bescanvià la que havia de sofrir, – si fa o no fa per aquest temps, en una d'aquelles diades negres de la revolta, quan un escamot de gent armada se l'emmenà de Can Pubill per escopetejar-lo en un peu de carretera, – per aquesta altra mort, tràgica, és veritat, per lo sobtada, però més humana i senzilla. La seva hora-terme no tingué batall precursor, s'escaigué amb la simplicitat i el silenci amb que l'assenyala un rellotge de sol a plena llum i ple aire.

M'abelleix creure que ell, que coneixia tan bé la gent de l'ofici, lliurà la seva ànima amb la confiança de l'ovella manyaga que es sent aclamada pel Bon Pastor.